

Podstawowe zasady dla animatorów małej grupy:

1. Nie jesteś nauczycielem. Jesteś świadkiem, który mówi o tym, czego doświadczył i o czym jest przekonany, bo to sprawdziło się w jego życiu.
2. Nie musisz nikogo do niczego przekonać. Twoim celem jest otwarcie drogi Duchowi Świętemu – to on przekonuje, działając wewnątrz człowieka.
3. Nie zastanawiaj się za bardzo nad tym, co masz powiedzieć. Najpierw naucz się słuchać! Ludzie, do których jesteś posłany, mają wiele do powiedzenia. Nie musisz naprostować ich poglądów, musisz natomiast pomóc im otworzyć się na działanie Ducha, który naprostuje im poglądy. Ta pomoc w otwarciu się na Ducha wymaga stworzenia między tobą a grupą relacji zaufania. Pouczając innych nigdy nie osiągniesz takiej relacji.
4. Odpowiedz najpierw sam sobie na pytania, które chcesz zadać uczestnikom grupy. Pomyśl o różnych możliwych odpowiedziach. Ale, kiedy już zadasz pytanie na głos, słuchaj, co mają do powiedzenia członkowie grupy. Nie spiesz się z podsumowaniem, nie oceniaj. Pozwól kilku osobom odpowiedzieć na to samo pytanie. Dopiero, gdy odpowiedzi się wyczerpią, podsumuj to, co powiedzieli uczestnicy i dodaj to, czego nie powiedzieli (jeśli jest to istotne).
5. Już na początku spotkania ustal jasne zasady. Powiedz, co jest celem spotkania, to znaczy podaj temat i ogólnie wyjaśnij, w jaki sposób chcemy go omówić (czytając Słowo Boże i odnosząc je do naszego życia). Powiedz, że w małej grupie staramy się jednocześnie wysłuchać głosu „ludzkiego” oraz „Bożego”, to znaczy szukać zarówno odpowiedzi na pytania, wynikających z ludzkiego rozumu i doświadczenia, jak i wynikających ze Słowa Bożego. Nie ma złych odpowiedzi, mogą być bardziej albo mniej trafne, każde wyrażają jakieś doświadczenie lub przekonanie. Ostateczne zdanie należy zawsze do Boga, który objawił się w swoim Słowie. Często nie umiemy zrozumieć tego Słowa – jest to „twarda mowa”, nie możemy jednak go oceniać. Chcemy też dać szansę wypowiedzieć się wszystkim uczestnikom, dlatego staramy się podczas spotkania nie odchodzić od tematu i ograniczać wypowiedzi do jednej-dwóch minut.
6. Wykorzystaj naturalne cechy uczestników grupy, nie walcz z nimi! Dbaj jednak o równowagę. Jeśli ktoś jest typem filozofa czy gaduły, nie zadawaj mu pytania jako pierwszemu, ale daj się wypowiedzieć najpierw tym, którzy zazwyczaj mówią mało. Potem pozwól wypowiedzieć się „filozofowi”. Gdyby za bardzo się rozgadał, podziękuj mu i przypomnij, że chcemy trzymać się tematu i dać szansę wszystkim, aby się wypowiedzieli.
7. Jeśli pojawią się trudne pytania związane z tematem, na które nie znasz odpowiedzi, nie udawaj, że ją znasz! Powiedz uczciwie, że nie umiesz odpowiedzieć na to pytanie, ale do następnego spotkania postarasz się znaleźć odpowiedź (skorzystaj w tym czasie z lektury, skonsultuj się z kimś mądrzejszym, przemyśl, przemódl zagadnienie). Jeśli pytanie jest nadal za trudne, spróbuj wskazać pytającemu lekturę, w której może znaleźć odpowiedź (lub osobę, która może mu to wyjaśnić). Być może na pytanie zadane przez jednego uczestnika spotkania będzie umiał odpowiedzieć inny uczestnik – daj im szansę! Przekaż pałeczkę. Pytanie skierowane do ciebie jako animatora skieruj do członków grupy: „może ktoś z was umie odpowiedzieć na to pytanie?” Jesteś animatorem, a nie ekspertem!

Spotkanie 1.

Uwaga: spotkanie to jest szkicem, który należy rozwinąć i dostosować do własnej grupy (uwzględniając wiek jej członków, ich doświadczenie życiowe, etap dojrzałości chrześcijańskiej itp.)

Temat: Mądrość Boża a „mądrość” ludzka

Cel: Pokazać różnicę między wiedzą opartą na doświadczeniu i rozumowaniu a prawdziwą mądrością, która czerpie z mądrości Stwórcy świata. Doprowadzić do uznania niewystarczalności ludzkiej wiedzy i pragnienia zdobycia prawdziwej mądrości.

A. Teksty z Biblii / główna myśl

- 1. Mądrości 6:12-19** / zdobycie prawdziwej mądrości nie jest czymś niemożliwym dla człowieka, potrzebne jest jednak prawdziwe szukanie samej mądrości, a nie wiedzy, która przyniesie mi jakiś zysk. Prawdziwa mądrość pochodzi od Boga i prowadzi do Boga.
- 2. 1Kor 2,1-16** / mądrość ludzka to niejako uwodzenie umysłu; naturalny umysł człowieka nie umie zrozumieć spraw duchowych – potrzebne jest działanie Ducha Świętego w duchu człowieka, aby sprawy te stały się zrozumiałe.
- 3. Jk 3,14-17** / mądrość Boża jest łagodna i wewnętrznie spójna, mądrość ludzka powoduje konflikty i podziały
- 4. Ef 4,14.17-19:** / umysł ludzki jest niedoskonały, łatwo bowiem ulega pragnieniom (przyjemności, zysku itp.), które sprowadzają go na manowce. Aby nie pobłądzić, musi współdziałać z sumieniem.
- 5. Rz 1,18-32** / nieprawość moralna „nakłada prawdzie pęta”. Człowiek, który idzie za swoimi popędami, stacza się w dół w swym poznaniu i nie umie dostrzec nic poza to, co jest zaspokojeniem jego popędów (i potrzeb). Przez to traci duchową wrażliwość i nie może poznać Boga.

B. Przykładowe pytania

Pytania powinny łączyć w sobie element *antropologiczny* (czyli nawiązanie do własnego doświadczenia, do otaczającego go świata) oraz teologiczny (zrozumienie tego, co chce nam objawić Bóg). Poniżej wyróżniono kursywą pytania o charakterze *antropologicznym*.

ad 1. → Co autor Księgi Mądrości chce nam powiedzieć, używając obrazowego sformułowania, że „mądrość jest niewiedząca”?

→ *Po co ludzie wstają wcześniej?* Co może oznaczać sugestia, że powinniśmy wstawać o świcie dla mądrości?

→ Jak to możliwe, że „mądrość sama szuka tych, co są jej godni”? Podpowiedź: Czy chodzi tu o jakąś mądrość abstrakcyjną, czy o inne rozumienie mądrości? Co może wychodzić naprzeciw i szukać ludzi? (odpowiedź: tylko osoba). Co więc wynika z tego, biblijnego, obrazu mądrości? (odpowiedź: mądrość to coś więcej niż rozumowanie lub wiedza, to spotkanie z żywą mądrością)

--> Jaki jest ostateczny skutek poszukiwania mądrości? (odp: nieśmiertelność i zbliżenie do Boga).

ad 2. → *Czy współcześni naukowcy, eksperci są z zasady ludźmi pokornymi? Czy widziałeś jakąś telewizyjną lub inną debatę? Czy odniosłeś wrażenie, że osoby dyskutujące szanują się nawzajem?*

→ Co oznacza deklaracja św. Pawła, że jego słowa „nie miały nic z uwodzących przekonywaniem słów mądrości”? Jak można rozumieć „uwodzenie przekonywaniem”? Czy słyszałeś kiedyś o sofistach, o retoryce lub erystyce? (chodzi o stosowanie „chwytów” w dyskusji, które nie zmierzają do odkrycia prawdy, tylko do zamieszania w głowie lub uciszenia oponenta).

- Jaki jest cel głoszenia mądrości Bożej? (w. 7-9) Jaki jest stosunek ludzi silnych do mądrości Bożej? (w. 8)
- Skąd bierze się zrozumienie spraw duchowych? (w. 10-15)

ad 3. → Po czym można poznać mądrość ludzką? (po skłonności do sporów)

→ *O czym świadczą spory naukowców, ekspertów, celebrytów, polityków? (o tym, że ich poznanie prawdy jest tylko cząstkowe lub wręcz błędne).*

→ *Współczesny świat przeszedł od wiary w absolutną potęgę rozumu (oświecenie i modernizm - wiek XVIII i XIX) do przekonania, że prawda jest względna i niepoznawalna - postmodernizm. Jak sądzisz, dlaczego? (podpowiedź: Oświecenie świadomie odrzuciło Boga jako źródło prawdy i niezmiennych praw rządzących światem – efektem była najpierw bałwochwalcza wiara w siłę ludzkiego rozumu, a później - zwątpienie, po doświadczeniu wojen światowych i totalitaryzmów).*

→ *Jakie są cechy mądrości Bożej? Czy zdarzyło ci się rozmawiać z kimś, kto wykazywał się takimi cechami? Jaki był to człowiek? Czy pragnąłbyś mieć w sobie taką mądrość?*

ad 4. → *Pomyśl o jakimś programie publicystycznym, talk-show, wiadomościach telewizyjnych, przemowach polityków? Czy zgodzisz się ze stwierdzeniem, że media i politycy manipulują ludźmi? Czy możesz podać jakieś przykłady takiej manipulacji z historii? Do czego doprowadziła taka manipulacja opinię publiczną? A co, jeśli chodzi o reklamy? Czy jest tu jakaś manipulacja?*

→ *Dlaczego Paweł podkreśla, że nie powinniśmy być jak dzieci? Wobec czego nie powinniśmy się zachowywać jak dzieci? (chodzi o manipulacje różnych osób, którym zależy, aby nas oszukać).*

→ *Dlaczego różnym ludziom tak łatwo nas zmanipulować, wprowadzić w błąd? (w.18-19)*

→ *Jaki wpływ na nasze myślenie mają nasze niespełnione pragnienia? W jaki sposób wykorzystuje to reklama? W jaki sposób wykorzystują to politycy?*

→ *Na ile rozsądnie może postępować osoba, która pozwala, by kierował nią gniew, pożądanie lub pragnienie władzy? Jak zrozumieć słowa Pawła: „popętniając zachłannię wszelkie grzechy nieczyste”? Co zazwyczaj dzieje się z człowiekiem, który raz pozwolił sobie na „skok w bok”, na oglądanie pornografii itp.?*

ad 5. →– Na jaką drogę do poznania Boga zwraca uwagę św. Paweł w wersetach 19-20?

(podpowiedź: mowa jest o dziełach Bożych)? W jaki sposób dzieło mówi nam coś o jego twórcy? *Czy widziałeś kiedyś arcydzieła sztuki, architektury lub techniki? Co można powiedzieć o twórcach takich dzieł (np. budowniczymi piramid, Michał Anioł, Leonardo da Vinci)? W czym przejawia się geniusz człowieka? Co w takim razie stworzony świat może nam powiedzieć o swoim Stwórcy?*

→ *Przeczytaj uważnie ten fragment. W jakich czasach żył św. Paweł? Do kogo pisał ten list? Czy zarzuty, które kieruje do Rzymian dałoby się odnieść do naszych współczesnych czasów, do współczesnej cywilizacji?*

→ *Co jest istotą bałwochwalstwa? (w. 23 i 25) (odpowiedź: traktowanie rzeczy stworzonych tak jakby były Bogiem, absolutnym dobrem). Czy w naszych czasach ludzie mają taki stosunek do rzeczy materialnych? W czym to się przejawia?*

→ *Jaki jest skutek takiego kultu rzeczy materialnych? (w. 22, 26 i 29)*

Sugerowane podsumowanie i modlitwa:

Przeczytajmy dalszą część listu do Rzymian (Rz 2, 1-13). Nie mów nic na głos, ale pomyśl, w jaki sposób te słowa odnoszą się do Ciebie. (chwila ciszy)

Pomódlmy się, prosząc Boga o to, by wzbudził w nas pragnienie poszukiwania prawdziwej mądrości i żeby zaspokoił to pragnienie.